

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Articulus II. Quid sit ebrietas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

aut vilius, tamen malis facere publicum aut honoratum. 4. Si cum perturbatione, anxietate aut impatientia quæras aliquid agere, conquereudo & turbando teipsum vel alios, si differatur vel non permittatur. 5. Si turberis, quando aliquid non succedit tibi gloriose. 6. Si ideo facias, ut te non redarguat conscientia; ut quietus sis & interiore pace fruaris; ut tibi ipsi satisfacias, ut tibi ipsi vel aliis non videaris malus. 7. Nec ipsum gaudium & consolatio in actione bona est certum signum puræ intentionis, sæpe enim illa interna solatia amantur propter se & non propter Deum, quod tum est, si tamdiu duret dilectio, quamdiu durat dulcedo. *Richardus in Cant. c. 6.*

ARTICULUS II.

Quid sit Ebrietas.

Resp. Malitia ebrietatis plenæ & perfectæ, in eo consistit, quod quis sine justa & gravi causa, tantum ob voluptatem, aut ingluviem, sciens, volens privet se usu rationis; non simpliciter, id quod fit in somno, modo naturali instituto ab auctore naturæ, ad virium & imaginis Dei conservationem; sed violenter, & modo innaturali, rationem perturbando, & Dei imaginem deturpando, in modum amens, bruti, ac simul insuper privando se proximâ potestate utendi ratione, ad omnem subitam necessitatem. Ita docent commun. Doct.

Unde resolves,

I. Perfecta ebrietas, quâ prædicto modo ratio

»tio planè sopitur, est ex genere suo mortale,
 »quia censetur Deo injurium, ejus imaginem sic
 »deturpare. Est communis Doct.

» II. Non est peccatum, inebriare se ex præscri-
 »pto Medicorum, si aliter sanitas recuperari non
 »possit. *Sylv. Cajet. Laym.*

» III. Nec item est peccatum, si quis cogatur
 »intento ense. *V. Less. l. 4. c. 3. d. 4. n. 37. Azor, Re-
 »gin. Baldel.*

» IV. Mortale est, alium inebriare velle, vel
 »provocare ad æquales haustus, cum intentione
 »inebriandi, aut advertentia secutura ebrietatis
 »in se aliove. *Less. l. c.*

» V. Si justa causa est, ut v. g. si grande malum
 »non possit aliter impediri, nisi aucter inebrie-
 »tur, licet eum inducere ad ebrietatem, quæ sal-
 »tem ipsi non sit voluntaria, ut scilicet præter
 »intentionem, ideoque inculpabiliter inebrie-
 »tur, v. g. viam fortissimum, aut medicatum
 »propinando, cujus vi ignoratâ decipiatur. Unde
 »sic posses inebriare eos, qui alioqui essent pro-
 »dituri urbem, vel te abducturi. *Less. l. c. & Santh.
 »l. 2. de Mat d. 11. An verò hoc casu liceat indu-
 »cere ad ebrietatem ipsi voluntariam, dubium
 »est, Less. n. 32. affirmat, quia, inquit, licet sua-
 »dere & inducere ad minus malum, ut impedia-
 »tur majus. Lay. l. 3. s. 4. nu. 6. rectius negat, quia
 »nullo casu licet inducere ad peccatum.*

» VI. Si quis non prævidit periculum ebrieta-
 »tis, & sic vino captus est, aut in auram exiens,
 »vento turbatus est, nec hoc prævidit, vacat cul-
 »pâ: Unde multi excusantur, qui prudenter sæpe
 »judicant, adhuc se haustulum facere posse sine

noxâ:

noxa: desinent tamen prudenter id iudicare, si
contrariam de se experientiam habeant. »

VII. Si quis post potum discernere adhuc
possit inter bonum & malum, licet non nihil
phantasia turbata sit, aut sequatur vomitus,
lingua titubet, pedes vacillent, oculi cernant
duplicita, vel domus gyrari videatur, nondum
plena est ebrietas, ideoque tantum peccatum
veniale, quamvis ex gravioribus, si deliberate
fit commissum. *Vid. Laym. loc. cit.* »

VIII. Plena ebrietas notatur ex his signis,
quæ dat *Less. num. 30. & Regin. 1.* Si quis non
meminerit dictorum, factorum, quomodo vel
quando domum deductus. 1. Si commisit ea,
quæ nunquam aliàs sanâ mente solet, v. g. si
præter morem turpia sit locutus, turbarit do-
mum, uxorem verberaverit, &c. »

IX. Mala in ebrietate commissa, si prævisa
non sunt, aut sit adhibita cautio, culpâ vacant. »

A D D E N D A.

Q. 54. Quid circa ebrietatem & potationes sit 319.
præterea addendum. *R. Seqq.*

§. 1. Ebrietas quandoque sumitur latè & qua-
si materialiter, tumque definitur, *excessus in potu,*
sine justa causa factus, usque ad privationem rationis:
quandoque strictè & formaliter, prout opponi-
tur sobrietati, sicque definitur, *excessus in potu,*
voluptatis causâ factus usque ad privationem rationis:
hinc AA. communissimè in descriptione ebrie-
tatis meminerunt *concupiscentiæ, delectationis, vo-*
luptatis è potu, uti habent *S. Th. 1. 2. q. 88. a. 5.*
ad 5. & 2. 2. q. 150. a. 1. & 2. O. Cajet. ibid. Alen-
sis p. 2. q. 160. memb. 2. Bann. 2. 2. q. 64. a. 7. d.

5. *Salmer. T. 12. tr. 12. sub med. Azor p. 1. l. 7. c. 22. q. 5. Valent. T. 3. d. 9. q. 3. p. 2. Less. l. 4. c. 3. n. 13. & 37 Laym. l. 3. f. 4. n. 5. Manig. p. 2. c. 7. Pasq. in moral. q. 386. Villal. T. 1. tr. 40. diff. 6. Fagund. de 4. prae. Eccl. l. 1. c. 1. n. 11. Fill. t. 30. n. 12. Dicast. de just. l. 1. d. 3. n. 104. Castrop. t. 7. d. 3. p. 5. Mastrius in mor. d. 15. n. 147. Stoz l. 1. p. 3. n. 519. Bosco de Poen. d. 7. f. 10. n. 344. Bass. V. Gula. n. 5. San-gall. T. 5. tr. 5. f. 3. q. 2. Sporer in Decal. t. 1. c. 7. f. 2. n. 69. Tabern. p. 2. t. 1. c. 3. Gob. in Quin. t. 5. c. 5. f. 2. n. 9. Busenb. supra, Reiff. t. 3. d. 3. q. 6. n. 45. Neuff. d. 24. n. 101. Ratio autem est, quia sicuti ad sobrietatem spectat moderari concupiscentiam potus & delectationem ex illo, ita ad ebrietatem sobrietati oppositam moveri concupiscentiam nimita & delectatione potus. Cum hoc tamen fiat, quod ebrietas etiam illa, quae fit non ex causa voluptatis sed ex alia causa non iusta, v. g. ad alios recreandos, ad vincendum per aequales haustus &c., etiam sit mortalis. Et rationes, quibus probatur ebrietatem etiam univocam esse peccatum mortale, videri possunt apud Gobat c. 6. n. 18. In quo autem praesise ejus malitia consistat, examinatur fuscè à n. 26. & 36.*

320. §. 1. Inebriare se formaliter, id est, voluptatis causâ, ita est malum, ut nunquam sit licitum; nullus enim potest esse casus, in quo voluptas illa tanti fiat, ut propter illam fas sit exturbare rationem, Gob. c. 18. n. 2., dicens etiam c. 6. n. 52., si quis ex sola voluptate sibi conciliaret violentum lethargum seu talem somnum, qui non posset citius depelli quàm ebrietas, eum similiter peccaturum mortaliter: Vide tamen dicenda n. 326. §. 3.

§. 3. Licere se inebriare ex præscripto Medi- 321.
 ci ad recuperandam sanitatem, si desit aliud me-
 dium, docent AA. n. 319. citati; item *Silv. V.*
Ebrietas. q. 3. P. Ledysm. t. 23. c. 3. Nav. c. 23. n.
119. Tol. l. 8. c. 61. Sa V. Ebrietas. n. 4. Armil. V.
Ebrietas. n. 5. Tann. 2. 2. d. 3. q. 4. d. 3. n. 153. Di-
an. p. 6. t. 7. R. 44. Bonac. T. 2. d. ult. q. 1. p. 1.
prop. 1. n. 3. Naldus V. Ebrietas. n. 2. Jac. March.
in Pastor. p. 2. c. 4. q. 5. Alv. 1. 2. d. 147. n. 4. Re-
gin. l. 22. c. ult. n. 55. Rayn. de virt. & vitiis l. 6.
f. 2. c. 6. n. 113. Baldell. l. 3. d. 30. n. 23. Steph. t.
1. d. 5. n. 76. Loth. t. 18. a. 8. Jo. Poncius d. 22. q.
12. n. 103. Illf. t. 4. d. 1. n. 54. aliique plurimi
 cum *Vind. Gab. ad 14. prop. n. 27.* Rationem
 dant, quia sicuti licitum est se in perpetuum pri-
 vare brachio vel pede, ut servetur totum cor-
 pus, ita multò magis ad breve tempus usu ratio-
 nis; non enim est inebriatio formalis, sed mate-
 rialis & ex justa causa: ac reipsa talis potus est
 necessarius ad conservationem vitæ, temperan-
 tia autem permittit hoc sumere, quod ad illum
 finem est necessarium, uti habet *S. Th. 2. 2. q.*
141. a. 6. Atque ex his inferunt multi licitum esse
 se inebriare, si quis mortem intenter, nisi te in-
 ebrius; sed huic, & etiam priori doctrinæ repu-
 gnant alii cum *Mendo d. 13. q. 14.*, putantes e-
 brietatem esse intrinsicè malam, non aliter ac
 est pollutio, maximè cum ebrietas sit per se cau-
 sativa iræ, rixarum, cædium, blasphemiarum,
 impudicitæ &c. Et huic sententiæ quoad ulti-
 mam partem favet *S. August. serm. 232. de tem-*
pore, Etiam si ad hoc veniretur, ut tibi diceretur, aut
bibas aut morieris, melius erat, ut caro tua sobria occi-
deretur, quàm per ebrietatem anima moreretur. Putat
 quidem

quidem *Vind. Gob.* à n. 38. rationes allatas facile solvi: quod autem *Sanctum Aug.* attinet, dicunt *Less. Dicast. & Ills.*, illum loqui de casu, quo in contemptum religionis vel virtutis bibendum esset; verum *S. Aug.* id non insinuat; hinc *Gob. n. 12.* suspicatur *Sanctum Aug.* ob probabilitatem contrariæ sententiæ suadere, potius mortem esse oppetendam quàm causandam privationem rationis.

322. §. 4. Nunquam est obligatio se inebriandi, etiam pro conservanda vita, tum quia contraria opinio, quod id non liceat, est probabilis, tum quia nemo tenetur per media extraordinaria conservare vitam, *Gob.* à nu. 43. Quod si ebrietas præscriberetur tanquam medicina, & vita tua esset necessaria *Reip.*, aut si in peccato mortali esses, & semipotus non posses contritionem elicere, adhuc probabile est te non teneri, quia probabile est etiam in illis casibus non licere: Et suppositâ veritate hujus sententiæ, si quis moreretur, ne inebriaretur, putant aliqui fore Martyrem, quia moreretur pro honestate & defensione virtutis, sed cum causa Martyrii credi debeat fide divinâ, sententiâ autem illa, quod tum non liceat se inebriare, sit incerta, difficile est defendere fore Martyrium: nihilominus *Gob. l. 5. & 6.* ex eo probabiliter putat fore Martyrium, quod actus virtutis etiam non præceptus possit esse causa Martyrii, nemo autem negabit talem agere ex virtute sobrietas: & hujus sententiæ videtur esse *S. Aug.* supra, ubi ait, qui ebrietati resistit, si cum Dei adjutorio perseverare voluerit, & pro ipso ille aliquas pertulerit tribulationes, omnia ei Dominus ad Martyrii gloriam reputabit.

§. 5. Ad morbum gravem, etiam non lethalem, curandum aut cavendum, licitam esse inebriationem, docent multi cum *Gob. à n. 15.*, si aliter curari aut caveri nequeat, quia licitum est tantum cibi & potus sumere, quantum necessitas vitæ & valetudinis postulat: & hanc sententiam post *Caj. Tol.* & alios defendunt *Boudevv. p. 1. q. 6.* & alii apud *Mendo q. 14.*, sed hic multo magis contradicent *S. Aug. Angel. Tabie. Mendo & alii.* 323.

§. 6. Si alicui pes esset abscindendus, non liceret inebriatio ad avertendam sensum doloris, quia potus est institutus ad vitam & valetudinem tantum: hinc etiam non liceret inebriatio, ut alium vel in ipsum liberem tristitiâ aut melancholiâ, *Gob. à n. 18.* Licitum tamen est ob has causas bibere usque ad hilaritatem, *Gob. n. 26.* contra *Disast.* Quod si quis etiam recreationis causâ ita comodat aut bibat, ut intra duas horas commodè studere nequeat, putat *Gob. n. 29.* cum peccare, quia Regula temperantiæ plus non permittit, quam quantum satis est ad vitæ & officiorum necessitatem, at tamen non est nisi veniale. Addunt *Escob. & alii* cum *Gob. n. 34.*, si casus esset, ut sitis valde vehementis non posset extinguere, nisi sumpto potu usque ad privationem rationis, id fore licitum, quia finis potus est sitim restinguere, ergo licitum est hanc potu restinguere, quamvis per accidens sequatur ebrietas: sed puto casum illum non esse moralem, cum sitis possit aliter restinguere, & re ipsa potius aliquo tempore ferenda esset sitis & paulatim restinguenda, quam tali violento medio pellenda. 324.

§. 7.

325. §. 7. Nec licita est inebriatio suâ ad confer-
vandum honorem, cum enim honor non sit
propriè honorati, neque sit ita necessarius ad vi-
tam, meritò censetur esse quid minus, quàm
bonum usus rationis, *Gob. n. 7.* Neque licita est
ad evitandam gravem inimicitiam; ad vitanda
tamen verbera valde atrocia putat *Gob. n. 10.*
probabile esse, quòd liceat, sed alii meritò dubi-
tant. Vide *Vind. Gob. ad prop. 15.*

326. §. 8. *Less.* excusat Indos à mortali, qui ta-
baco se inebriant, inducendo somnum in se, ed
quòd privare se ratione per somnum non sit
peccatum: *Dicast. & Gob. c. 31.* dicunt peccare
mortaliter, quia etiam potus vini esset mortali-
ter malus, quamvis in solo somno privaret ra-
tione: Idem dicunt *Caj. & Valent.*, ed quòd u-
traque ebrietas fit ob voluptatem quæsita, &
non tantùm priver usu rationis, sicuti somnus,
sed etiam potentiâ proximâ ad usam rationis,
quod non facit somnus, nam homo à somno
excitatus potest statim uti ratione, è contrâ sic
ebrius, quamvis excitaretur à somno, non pos-
set ratione uti. Quod si somnus facilè depelli
possit, tumque adesset potentia utendi ratione,
Gob. excusat è mortali: hinc etiam omni culpâ
vacant, qui ex consilio Medicorum hauriunt
fumum, licet per breve tempus vertigine acti,
nesciant, ubi stent. Etiam docent *Less. Dicast. &*
Gob. eos peccare graviter, qui cubant super lu-
pulum, & ejus odore se privant ratione, *Ills. au-*
tem t. 4. d. 1. n. 43. putat talem inebriationem
non esse graviter prohibitam, quia caret magno
voluptatis illicio, sed ratio ista non videtur fir-
ma, nam præcipua malitia ebrietatis desumi-
tur

tur ex hoc, quod exturbetur ratio sine potentia proxima eam reducendi : & Conf., nam nemo est Dominus sed tantum administrator suae rationis, ergo qui sine sufficiente causa se privat usu & potentia ad illam, graviter agit contra naturam & Deum, sicuti graviter ageret contra jus alterius, qui eum privaret usu & potentia suae domus. Tales tamen aliter quam potu se privantes ratione non debeat confiteri se ebrios fuisse, nam non est peccatum per excessum circa voluptatem gustus, sed addere debent modum, quo id factum est, nam est inebriatio distinctae speciei: hinc etiam docet *Dicast.*, si quis se pane ex malignis granis vel herbis confecto sine causa inebriet, quod fieri potest, esse aliam speciem ebrietatem, quam quae ad potum pertinet.

§. 9. *Ang. Tann. Fagund Gob. c. 6. n. 37. uni-* 317.
 versaliter docent ebrietatem nullam esse mortalem, nisi diu privet usu & potentia rationis: hinc nemo damnatur cum mortalis, qui subita ira vel gyratione se redditur rationis impositus per *Pater & Ave*; longum tamen tempus videtur esse una hora. Si dicas, usus rationis est in supremo genere bonorum, ergo pejus est per quadrantem carere potentia utendi, quam per mensem centum aureis. R. Etiam Missa est in supremo genere bonorum spiritualium, & tamen qui non persolveret eam, ad quam se liberaliter obligasset, non peccaret graviter, uti tenent multi relati. 3. p. 2. n. 775., sunt enim multa in tali superiori genere, quae tamen in certis circumstantiis censentur absolute exigua; Vide *Gob. in Exp. t. 3. n. 489.* Nec valere semper tales comparationes, ostendit *Lugo De Just. d. 14. n. 24.* Vide etiam *Vind. Gob. ad prop. 16.*

§. 10.

328. §. 10. Qui per experientiam scit se communi-
ter inebriari, quando adit hæc aut illa consortia,
hoc vel illo modo bibit, tenetur sub mortali
cavere, nec absolvi potest, nisi hoc proponat,
ut constat ex dictis à n. 252. Similiter peccat
mortaliter, qui bibit, sciens adesse periculum
ebrietatis; ille autem scit adesse periculum, in-
quit *Gob. in Quin. t. 5. c. 8. n. 20.* citans alios, qui
bibit, probabiliter putans secururam ebrieta-
tem, vel timens & dubicans, vel suspicans secu-
ruram; unde antequam pergat, debet ex pru-
dente motivo deponere ejusmodi opinionem,
dubium aut suspicionem, alioquin non potest
dici habuisse ignorantiam vel inadvertentiam
secururæ ebrietatis. Quod si quis sciat se multum
bibendo fore ebrium, si postea in aërem exeat
aut ushatur, non autem fore, si domi quietus
maneat, hoc bibendo non peccat graviter, si
proponat non exire, & soleat servare tale pro-
positum: quod si servare non soleat, peccat gra-
viter exponendo se periculo proximo ebrieta-
tis, *Gob. n. 34.*

329. §. 11. Si quis se inebriet, non advertens ebrie-
tatis periculum, non peccat graviter, uti dictum
est à n. 16. Rectè tamen docent *S. Th. Nav. Val.*
alique communiter eum, qui sæpe fuit ebrius,
semper sufficienter advertere, vel posse & debe-
re advertere, adeoque semper peccare morta-
liter: unde qui confitetur se intra mensem se-
mel vel iterum fuisse ebrium, si sit vir intelli-
gens, meritò interrogatur, an præviderit, si au-
tem dicat intra mensem decies factum, supponi
debet semper peccasse mortaliter, *Gob. n. 27.*

§. 11. Qui nimio potu causat in se podagram, gravem capitis dolorem, nauseam stomachi ad octo vel plures dies, peccat graviter contra charitatem propriam, uti vult *Gob. c. 10. n. 15. & 20.*, imò & contra jus Dei, abutens corpore & valetudine, cujus Dominus non est sed tantum administrator & custos: & hæc à fortiori tenent *Caj. Less. Baldell. & alii*, qui dicunt nocentem sibi in naturalibus sic peccare, sicut peccaret nocens alteri, si quis autem alteri tales molestias causaret, utique peccaret mortaliter, ergo.

§. 13. Rectè docent cum communi *Dieast. Gob. c. 13. à n. 16. Burgh. c. 3. c. 99.*, cum graviter peccare, qui, quamvis non intendat, tamen ex amicitia & urbanitate, etiam secundum morem patriæ, alium invitat ad haustrum, quibus probabiliter prævidet inebriandum, quia invitat ad aliquid intrinsicè malum & mortale, quod ab altero absque mortali fieri non potest. Hinc etiam graviter peccat, qui sine rationabili causa amicum ad prandium invitat, quem scit communiter redire ebrium, quia exponit illum periculo proximo ebrietatis, *Gob. n. 50.* Conqueritur de ejusmodi incitantibus ad potum *S. Aug. serm. 231. de tempore*, ubi inter cetera hæc habet: *Certâ bibendi lege contenditur, qui poterit vincere, laudem meretur ex crimine.... O infelicitas generis humani! quàm multi inveniuntur, qui ebriosos & luxuriosos amplius, quàm oportet, cogunt bibere, & ante ostium pauperibus petentibus vel unum calicem dissimulant dare!.... Quando animalia ducuntur ad aquam, ubi saturaverunt sitim suam, etiam si supra aquam ipsam diutius teneantur, repletâ siti bibere nolunt omnino nec possunt; considerens ebriosi, se*

Tom. P.

T

non

non peiores animalibus iudicandi sint Et quod peius est, aliqui clerici, qui hoc deberent prohibere, ipsi cogunt aliquos plus bibere, quam expedit Si & alium inebriaveris, habebis hominem amicum, habebis Deum inimicum.

332. §. 14. Qui alium ad potationes adducit, si que causa est, ut negligat labores ad sustentationem suorum necessarios, aut ut non possit solvere debita, aut ut furetur, peccat, & tenetur restituere illis, qui talem injuriam patiuntur, quia est causa talium damnorum, quae ex potatione sequuntur, ad quam inducit, *Gob. c. 11.*
333. §. 15. Qui exemplo alium inducit ad ebrietatem, potest peccare graviter ratione scandali: sapienter tamen, qui solent imitari alios bibentes, sunt tales, ut licet non haberent exemplum, se inebriarent; & tum, qui praestitit exemplo, non peccat peccato scandali, *Nav. Laym. Gob. n. 45.*
334. §. 16. Qui, quando potest sine incommodo, non impedit alienam ebrietatem; peccat graviter contra Charitatem: per vim tamen non est aliquis impediendus, nisi imminet extremum malum, quia vim facere spectat ad solam potestatem publicam, *Lugo. Quod si alter negato vino praevideretur, v. g. blasphematurus, permitti deberet ebrietas, utpote minus peccatum quam blasphemia, Gob. n. 54.*
335. §. 17. Qui stultum vel puerum necdum ratione utentem inebriat, per se loquendo non peccat graviter, quia jam antecederet caret usu & potentia proxima rationis: qui tamen puerum saepius inebriaret, videretur peccare, tum quia esset nocet ejus valetudini, tum quia causat in eo habitum malum bibendi, qui utentem ratione

ne ad similes potationes inclinabit, *Caram. Gob.*
c. 13. à n. 39.

§. 18. Non est licitum alicui per pharmacum 336.
tollere appetentiam vini, si inde immineat illi
grave incommodum; alioquin videtur licere,
quia ordinariè plura bona obveniant abstinenti
quàm appetenti, *Gob. c. 30.* An autem licitum
sit dare vel sumere præservativa ebrietatis, tra-
ctat *Boudevv. pag. 109. & seqq.* Quid verò consilii
dandum sit marito, qui conqueritur uxorem su-
am esse bibulam, suggerit *Gob. c. 43. n. 48.* Et
remedia physica contra ebrietatem, affert idem
Gob. c. 51. f. 2. Moralia autem f. 3. & 4.

§. 19. Propinare in sanitatem alicujus, re ipsa 337.
apprecando sanitatem, per se loquendo, est lau-
dabile; sed velle illo potu inducere Deum ad
sanitatem alteri dandam, foret superstitio, quia
esset per actum de se indifferentem, & non spe-
ctantem ad Dei gloriam, velle movere Deum
ad aliquid faciendum: quod est superstitiosum,
Forn. Gob. c. 13. à n. 67. Bibere autem in fine hau-
stum, quem vocant benedictionem S. Joannis,
est etiam, per se loquendo, laudabile, quia fit,
vel ad significandum, quòd continuanda sit mu-
tua Charitas, quam S. Evangelista semper com-
mendabat, vel ad precandum, ut intercedens
faciat non obesse cibum & potum sumptum, si-
cuti ipse creditur sine damno venenum bibisse:
sæpe tamen est per accidens peccatum, uti si pro-
pinetur illi, qui advertitur esse in proximo peri-
culo ebrietatis, *Gob. f. 1.*

§. 20. Judex, qui inebriat reum, ut sic inducat 338.
ad fatendum crimen, multipliciter peccat, 1.
Quòd inducat ad ebrietatem: 2. Quòd crimen
eliciat

eliciat non servatâ juris formâ : hinc ex illa scientia, utpote illegitima nec juridica, illicitè procederet ad sententiam vel torturam, *Less. Laym. Gob. n. 37.*

339. §. 21. Si quis ex gravi causa faciat inebriari alterum ad elicienda secreta, quæ alter tenetur manifestare, multi dicunt non peccare, si ad materialem tantum ebrietatem inducat; si autem vult cognoscere talia, quæ alter non tenetur, posset tamen bonâ conscientiâ manifestare, videtur peccare, quamvis ad materialem tantum ebrietatem inducat, quia alter est rationabiliter invitatus ad talem inebriationem & modum eliciendi secreta: si vult cognoscere ea, quæ alter bonâ conscientiâ revelare non potest, multò magis peccat, *Gob. n. 35.*

340. §. 22. Quamvis ebriis non plùs credendum fit quàm fatuis vel somniantibus, *Gob. c. 19. n. 61.*, ideoque non possit Judex in eum, qui in ebrietate crimen de se edicit, nequidem specialiter inquirere, *Gob. à n. 65.*, tamen qui expertus est se in ebrietate sponte solere vera secreta prodere, admittit duplex peccatum, si se inebriet, quia hic exponit se etiam isti periculo revelandi secreta, *Gob. n. 55.* Idem est de illo, qui, dum interrogatur, prodit, si prævideat periculum, ne inebrietur, & sufficienter non præcaveat, *Gob. n. 57.*

341. §. 23. Qui reum ad mortem damnatum & rite dispositum inebriaret, eo fine, ut cruciatus & mortem non sentiret, peccaret graviter, quia hic non est finis potùs, neque est ratio sufficiens tollendi rationem tum maximè necessariam; *Tann. Dicast. Gob. c. 13. n. 38.*

§. 24.

§. 24. Injustè in custodia detentus, non peccat 342.
 inducendo custodes ad materiale ebrietatem,
 peccat tamen, si inducat ad formalem, etiam si
 adesset periculum mortis, quia est intrinsecè ma-
 lum inducere aliquem directè ad peccatum,
 quidquid contradicere videantur *Less. & Baldell;*
 Si autem justè detinetur, peccat, licèt ad mate-
 riale tantùm ebrietatem inducat, partim quia
 inducit ad aliquid de se malum, secundùm dicta
 n. 48., partim quia est causa injusta gravium ma-
 lorum, quæ parientur custodes, *Gob. n. 30.*

§. 25. Licere inebriare eum, qui decrevit ma- 343.
 lum ingens patrare, si nequeat aliâ viâ impediri,
 docent etiam plures, uti relatum est l. 2. n. 224.
 Oppositum tamen velut probabilius tenent ii-
 dem; item *Arsdek. in qq. singul. q. 11. & Burgh.*
cent. 3. cas. 68.

§. 26. Qui in ebrietate solet percutere uxo- 344.
 rem & liberos, aut damna inferre aliis, peccat
 etiam contra pietatem aut justiciam, si se ine-
 briet, teneturque compensare damna, si in ebris-
 tate inferat, cum sint satis prævisa in esusa, ne-
 que adhibeatur sufficiens præcautio, uti suppo-
 no, *Gob. c. 19. f. 1.*

§. 27. Qui castitatem amant, fugere debent 345.
 potationes immoderatas: *S. Paulus ad Eph. 5. v.*
18. ait, Nolite inebriari vino, in quo est luxuria: Et
Aristoph. apud Athen. l. 10. c. 15. rectè dixit, vi-
num, veneris las. Similiter S. Hieronym. ad c. 1. E-
pist. ad Titum, v. non vinolentum. ait, nunquam ego
castum ebrium putabo; & Epist. 22. c. 4. vinum & a-
dolescentia duplex incendium est voluptatis.

De Signis ebrietatis, optimè *Gob. c. 21. ex Ju-*
ruris & Theologis.

De pœnis jure Canonico & civili in ebriosos
statutis, vide eundem Gob. c. 21. An autem is,
qui in ebriitate aliquem occidit, plecti debeat
pœnâ ordinariâ aut extraordinariâ, an nullâ,
vide eundem c. 20. f. 2.

DUBIUM VI.

Quid sit Ira.

346. **R** Esp. Est inordinatus appetitus vindictæ:
 Quæ inordinatio, secundum D. Tho. dupli-
 citer fieri potest, 1. Ex parte modi irascendi, ut
 v. g. si nimium interiùs exardescas, vel exerci-
 ùs per signa nimis patefacias. 2. Ex parte obje-
 cti, ut si vindictam appetas, p̄sæ injustam ob-
 causam: vel si justo majorem, v. g. optando ini-
 mico mortem, quam non est meritus; vel exe-
 quendam propriâ auctoritate; vel denique licet
 vindicta justa sit, non tamen eam appetas ut ju-
 stam, sed ut satiativam animi tui malevoli. *Un-*
de resolves:
 I. Si ordinatè appetatur vindicta, non est pec-
 catum in se, ut cum Superiores irascuntur culpis
 subditorum, eosque puniunt, seu vindicant.
 II. Ira inordinata, primo modo antè dicto, est
 ex genere suo veniale: potest tamen fieri mor-
 tale ex accidente, ut si addatur blasphemia, ma-
 ledictio, scandalum.
 III. Ira inordinata, secundo modo, est ex ge-
 nere suo mortale, quia est directè contra chari-
 tatem. *Baldell. l. 3. d. 21.*
 IV. De filiabus iræ, quæ partim sunt in corde,
 ut indignatio, & tumor mentis; partim in ore,
 ut clamor, blasphemia, contumelia, maledictio;
 partim in opere, ut rixæ, pugnæ, seditiones, vul-
 nera